

*Anna Ogonowska**

Rola służb prasowych i audiowizualnych instytucji unijnych w polityce informacyjnej Unii Europejskiej

Według danych Eurobarometru zdecydowana większość obywateli Unii Europejskiej czerpie wiadomości o Unii z mass mediów (w pierwszej kolejności z telewizji i prasy).¹ Fakt ten stawia szczególne zadania przez unijną polityką informacyjną, która w specjalny sposób powinna traktować dziennikarzy i stojące za nimi media masowe. Zadaniem Unii jest zwrócenie uwagi dziennikarzy oraz próba przekazania im własnej wizji swojej działalności. O ile można powiedzieć, że Unii udaje się skupić na sobie uwagę mediów, o czym świadczy chociażby liczba dziennikarzy akredytowanych w Brukseli (ponad 1 tys.), o tyle trudno wymagać od mediów, aby przekazywały informacje o Unii bez krytycznego komentarza. Nie mniej jednak dla Unii Europejskiej najważniejsza jest jakakolwiek obecność w mediach krajowych, a ta według sondaży Eurobarometru jest niewystarczająca, bowiem większość respondentów uważa, że krajowe media zbyt mało uwagi poświęcają integracji europejskiej.²

Nikła obecność tematyki europejskiej w mediach krajowych nie jest żadnym *novum* dla Unii Europejskiej. Od wielu lat czyni się starania, aby jak najbardziej ułatwić pracę dziennikarzy zajmujących się tematyką integracji europejskiej. W tym celu na przykład w 1985 r. została utworzona baza Rapid spełniająca rolę serwisu prasowego UE. Jednym z najważniejszych osiągnięć Unii w tej dziedzinie było uruchomienie w 1995 r. telewizji satelitarnej Euro-

* Dr **Anna Ogonowska** – adiunkt w Centrum Europejskim Uniwersytetu Warszawskiego.

¹ *EU Communication and the Citizens. General Public Survey. Analytical Report*, „Flash Eurobarometer”, 189a/2006, s.35.

² *Ibidem*, s.29-30.

pe by Satellite (EbS), która – w przeciwieństwie do zwykłych stacji nadawczych – swój przekaz kieruje przede wszystkim do stacji radiowo-telewizyjnych, w mniejszym natomiast stopniu do indywidualnego odbiorcy. Program EbS stanowi często surowy materiał wymagający dalszego przetworzenia przez stacje nadawcze. Poza tym od 1993 r. Komisja Europejska współfinansuje EuroNews³ – niezależny europejski kanał informacyjny, którego telewizyjne programy informacyjne odnoszą się także do problematyki unijnej. Do ostatnich posunięć w tym zakresie należy ogłoszenie przez Komisję Europejską przetargu (w lipcu 2007 r.) na radiowe programy informacyjne poświęcone tematyce unijnej. Programy te mają być nadawane codziennie (przez co najmniej 10 min.) przez sieć operatorów pochodzących z różnych państw członkowskich. Zakłada się, że zostaną udostępnione również przez Internet.⁴

Niniejszy artykuł ma za zadanie przeanalizowanie tej części działań informacyjnych Unii Europejskiej, które skierowane są do mediów masowych. Badaniu poddano pracę służb prasowych i audiowizualnych jej głównych instytucji: Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Obrachunkowego. Artykuł ma udzielić odpowiedzi na pytania, jaka jest rola tych służb w polityce informacyjnej Unii Europejskiej oraz dlaczego przyjęte rozwiązania nie przynoszą zamierzonych efektów.

Służby prasowe i audiowizualne Komisji Europejskiej

Komisja Europejska jest podstawową instytucją odpowiedzialną za politykę informacyjną Unii Europejskiej, w związku z czym podejmuje ona najwięcej działań informacyjnych, ponieważ na tym polu reprezentuje nie tylko siebie, ale także całą Unię Europejską. Wyróżnia się ona spośród innych instytucji unijnym tym, że oprócz zwyczajowych służb prasowych posiada Dyрекcję Generalną (DG) ds. Komunikacji, do której kompetencji należą:

- informowanie mediów i obywateli o podejmowanych działaniach i prowadzonej polityce,
- informowanie Komisji Europejskiej o zmianach opinii publicznej w państwach członkowskich.

³ <http://www.euronews.net/>

⁴ Ogłoszenie nr 2007/S 134-163977, „Suplement do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej”, 14.07.2007.

Prawo do oficjalnego kontaktu z mediami posiadają wszyscy komisarze Komisji Europejskiej oraz podlegający im dyrektorzy generalni i rzecznicy prasowi. Do zadań DG ds. Komunikacji należy koordynowanie wszystkich kontaktów z mediami oraz współpraca z tymi dyrekcjami generalnymi i służbami Komisji, które odpowiedzialne są za przekazywanie informacji sektorowej. Zadaniem DG ds. Komunikacji jest dbanie, aby przekazy wychodzące z różnych dyrekcji generalnych były ze sobą spójne.

Podstawową formą działalności służb prasowych Komisji Europejskiej jest organizacja codziennych konferencji prasowych (EC Press Briefing) dla akredytowanych dziennikarzy. Rzecznicy przedstawiają na nich najnowsze projekty i decyzje podjęte przez Komisję. Konferencjom tym bardzo często towarzyszą wystąpienia komisarzy (EC Press Conference), którzy szczegółowo wyjaśniają dziennikarzom najważniejsze kwestie. Jeżeli poruszane na konferencjach zagadnienia są bardzo złożone, po nich organizuje się spotkania z ekspertami w danej dziedzinie (EC Technical Briefing) mające na celu podanie dodatkowych wyjaśnień. Jeżeli Komisję Europejską odwiedza ważny gość, np. szef rządu państwa członkowskiego, również organizuje się konferencję prasową z udziałem gościa i odpowiedniego komisarza. Mniej formalna konferencja prasowa z udziałem gościa może się również odbyć przed jego spotkaniem w Komisji Europejskiej. Bardzo ważną częścią konferencji prasowych są pytania dziennikarzy i odpowiedzi udzielane przez odpowiednich rzeczników, komisarzy, zaproszonych gości lub ewentualnie ekspertów.

Rzecznicy prasowi przygotowują dla dziennikarzy wiele pisemnych komunikatów. Podstawowym jest skrót wiadomości z codziennej konferencji prasowej prowadzonej przez rzeczników prasowych, tzw. Midday Express (MEX). Jego uzupełnienie stanowią krótkie komunikaty prasowe dotyczące każdego zagadnienia prezentowanego na danej konferencji (oznaczane IP – Info Press). Poza tym na potrzeby mediów przygotowywane są także tzw. komunikaty MEMO przypominające najważniejsze wydarzenia i kwestie związane z danym tematem. W materiałach przygotowywanych dla dziennikarzy znajdują się również teksty wybranych wystąpień komisarzy na różnych forach (SPEECH). Komunikaty prasowe udostępniane są w formie wydruków dziennikarzom obecnym w sali prasowej, a następnie niezwłocznie przekazywane wszystkim pozostałym zainteresowanym przez stronę internetową EU Press

Room.⁵ Przeglądanie najnowszych, ale także starszych komunikatów prasowych Komisji Europejskiej umożliwia baza Rapid,⁶ która od przeszło 20 lat pełni funkcję serwisu prasowego Unii Europejskiej.

Europe by Satellite ma szczególne znaczenie dla działalności informacyjnej Komisji Europejskiej, ponieważ największa część jej czasu antenowego poświęcona jest relacjonowaniu wydarzeń z tej właśnie instytucji (nie należy zapominać, że Komisja Europejska jest producentem EbS). Możemy w niej obejrzeć na żywo wszystkie rodzaje konferencji prasowych Komisji. Jeżeli w czasie konferencji prasowej Komisji Europejskiej transmitowany jest jakiś inny program, konferencja zostaje zarejestrowana, a nagranie odtwarza się później. Często się zdarza, że konferencje prasowe Komisji Europejskiej są powtórnie emitowane następnego dnia lub w weekend.

Informacje o pracach Komisji Europejskiej mogą się pojawiać także w wiadomościach EbS. Przede wszystkim są tam odnotowywane wizyty komisarzy w państwach członkowskich Unii Europejskiej i innych, ich udział w konferencjach i spotkaniach międzynarodowych, jak również wizyty gości w Komisji. Wiadomości zawierają również fragmenty konferencji prasowych.

Oprócz przekazu telewizyjnego EbS w wersji internetowej⁷ oferuje linki do materiałów prasowych związanych z danym tematem. Najczęściej są to materiały IP, MEMO lub SPEECH, które znajdują się w bazie Rapid. Jeżeli poruszony na konferencji prasowej temat ma swoją stronę internetową na jednym z serwerów unijnych, jest podawany również link do tej strony. Wersja internetowa EbS udostępnia także nagrania dźwiękowe konferencji prasowych (pliki w formacie MP3).

Nie należy zapominać o roli i zadaniach służb prasowych reprezentacji Komisji Europejskiej w państwach członkowskich.⁸ Do ich zadań, oprócz informowania mediów o unijnej polityce i działaniach, należy oprawa medialna i organizacja konferencji prasowych z udziałem goszczących w danym kraju reprezentantów Komisji Europejskiej. Rozsyłają one również e-mailowo wszystkim zainteresowanym informacje o inicjatywach Komisji.

⁵ http://www.europa.eu/press_room/index_en.htm

⁶ <http://europa.eu/rapid/searchAction.do>

⁷ <http://ec.europa.eu/avservices/ebs/schedule.cfm>

⁸ Dla przykładu link do Reprezentacji Komisji Europejskiej w Polsce, http://ec.europa.eu/polska/press/index_pl.htm

O tym, jak bardzo zależy Komisji Europejskiej na dotarciu z przekazem audiowizualnym do jak najszerszego kręgu odbiorców, świadczy otwarcie w czerwcu 2007 r. kanału EUtube⁹ w popularnym serwisie internetowym YouTube. Serwis ten umożliwia publikację krótkich filmów. W ciągu 2 lat istnienia skupił on ogromną rzeszę autorów oraz widzów i jest uznawany za jeden z lepszych sposobów promowania idei i osób. Komisja Europejska emituje w EUtube krótkie wideoklipy na tematy europejskie.

Służby prasowe i audiowizualne Parlamentu Europejskiego

Służby prasowe Parlamentu Europejskiego w przeciwieństwie do tych pracujących dla Komisji Europejskiej nie są koordynowane merytorycznie przez jeden organ, chociaż Dyrekcja Generalna ds. Informacji Sekretariatu Generalnego Parlamentu Europejskiego odpowiada za organizację wszystkich konferencji prasowych. Służby prasowe składają się z kilku niezależnie od siebie działających części. Przede wszystkim są to służby prasowe obsługujące posiedzenia plenarne Parlamentu Europejskiego, ale obok nich istnieją także służby prasowe przewodniczącego Parlamentu Europejskiego oraz grup politycznych.

Do zadań służb prasowych obsługujących posiedzenia plenarne należy informowanie dziennikarzy o aktualnych wydarzeniach w Parlamencie. Rzecznicy prasowi są podzieleni według języków oraz dziedzin odpowiadających zakresowi kompetencji poszczególnych komisji parlamentarnych. Konferencje prasowe i briefingi w Parlamencie Europejskim nie odbywają się regularnie, jak to ma miejsce w Komisji Europejskiej, z wyjątkiem dwóch spotkań z dziennikarzami poprzedzających comiesięczne posiedzenia plenarne. W każdy piątek przed nadchodzącą sesją plenarną w Strasburgu odbywa się konferencja prasowa, w której biorą udział także rzecznicy prasowi grup politycznych. Druga konferencja prasowa organizowana jest w poniedziałki, na pół godziny przed wznowieniem posiedzenia plenarnego w Strasburgu. Podczas obu omawiane są najważniejsze tematy, którymi będą się zajmowali posłowie. Pozostałe konferencje prasowe i briefingi odbywają się na prośbę organów Parlamentu, grup politycznych, posłów lub z inicjatywy własnej Dyrekcji Generalnej ds. Informacji.

⁹ <http://www.youtube.com/profile?user=eutube>

Sekretariat Generalny przygotował wiele udogodnień dla dziennikarzy w postaci serwisów internetowych omawiających bieżące i najważniejsze tematy podejmowane w Parlamencie („Agenda”, „Info”, „Background”, „Najważniejsze wydarzenia”, „Posiedzenia plenarne”).¹⁰ Na szczególną uwagę zasługuje serwis „Krajowy punkt widzenia”, który z całej działalności Parlamentu wyławia te tematy, którymi najbardziej zainteresowana jest społeczność danego kraju (zmiana języka w tym serwisie oznacza przejście do informacji przeznaczonych dla obywateli innego państwa).

Poza tym służby audiowizualne Parlamentu Europejskiego udostępniają urządzenia techniczne umożliwiające rejestrację, przetwarzanie, kopiowanie i transmisję materiałów audiowizualnych. Transmitują też nagrania obrad plenarnych Parlamentu Europejskiego do EbS oraz EBU (European Broadcasting Union).¹¹

Jednym z najważniejszych zadań EbS jest transmisja na żywo obrad Parlamentu Europejskiego. Jako jedyna instytucja Unii Europejskiej obraduje on jawnie (w przeciwieństwie do Rady, Komisji czy trybunałów Sprawiedliwości lub Obrachunkowego). Transmisja obrad Parlamentu na żywo daje obywatelom Unii jedną z niewielu możliwości wglądu w prace i proces decyzyjny Unii Europejskiej. Rola tych transmisji jest nie do przecenienia. W EbS w wersji internetowej można obejrzeć obrady na żywo lub odtworzyć je na żądanie nie później niż w ciągu następnego tygodnia. Na stronie domowej Parlamentu Europejskiego można skorzystać z archiwum nagrań telewizyjnych obrad plenarnych (od kwietnia 2006 r.). Parlamentarne nagrania sesji plenarnych wzbogacone są dodatkowymi informacjami: listą mówców, danymi o czasie trwania i tematach wystąpień. Mediateka Parlamentu zawiera archiwalne nagrania posiedzeń plenarnych od 1983 r. udostępniane bezpłatnie na wniosek przedstawicieli mediów.¹²

Parlament Europejski nie tworzy oddzielnego serwisu prasowo-audiowizualnego dla prac komisji parlamentarnych. W przeważającej części obrady komisji są jawne, ale tylko niektóre się nagrywa, np. w związku z przesłuchiwaniem wysokiego urzędnika Unii Europej-

¹⁰ http://www.europarl.europa.eu/news/expert/default_pl.htm

¹¹ Europejska Unia Nadawców – niezależne stowarzyszenie nadawców europejskich, <http://www.ebu.ch>

¹² Por.: http://www.europarl.europa.eu/news/archive/freetext_page_archive/20050818FTX0_0411-1303/default_pl.htm

skiej. Nagrania te jednak łatwiej znaleźć na stronie internetowej danej osoby niż na stronie Parlamentu Europejskiego.¹³

Na uwagę zasługują także serwisy prasowe przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i grup politycznych. Na stronie przewodniczącego można przeczytać komunikaty prasowe dotyczące jego działalności, teksty wybranych wystąpień, obejrzeć galerię jego zdjęć oraz odsłuchać wybrane nagrania audio i wideo dokumentujące jego oficjalne wizyty poza Parlamentem Europejskim. W przypadku grup politycznych, zwłaszcza tych większych, np. Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańskich Demokratów) i Europejskich Demokratów czy Grupy Socjalistycznej, mamy do czynienia z bardzo wyspecjalizowanymi serwisami prasowymi. Standardem stało się zamieszczanie na stronach internetowych komunikatów prasowych, zdjęć, tekstów i nagrań (wideo lub audio) wybranych wystąpień przewodniczących grup lub ich członków. Najczęściej są to fragmenty wystąpień podczas posiedzeń plenarnych Parlamentu, rzadziej – wystąpienia związane z innymi wydarzeniami. Czasami można również obejrzeć specjalne nagrania promujące szczególnie istotne zagadnienia (np. wspólne wartości europejskie). Każda z grup politycznych zatrudnia wykwalifikowany personel zajmujący się kontaktami z mediami.

EbS nie ogranicza się do bezpośredniej transmisji obrad Parlamentu. W programie tej telewizji można odnaleźć parlamentarne konferencje prasowe – zwyczajowe, poprzedzające posiedzenia, i specjalne – zorganizowane np. z udziałem posła sprawozdawcy po głosowaniu nad zagadnieniem, które wzbudzało wiele kontrowersji. Są tam również miesięczne podsumowania prac Parlamentu oraz posiedzeń plenarnych (EP Highlights). Programy te nie stanowią nowych nagrań, są jedynie kompilacją najciekawszych fragmentów z wcześniej wyemitowanych materiałów.

Oddzielnego komentarza wymaga działalność na rzecz mediów biur informacyjnych Parlamentu Europejskiego ulokowanych w państwach członkowskich.¹⁴ Do ich zadań należy m.in. zachęcanie do tworzenia i emitowania programów radiowych i telewizyjnych oraz przygotowanie wkładek tematycznych do prasy. Dzienni-

¹³ Por.: przesłuchanie prezesa Europejskiego Banku Centralnego w Komisji Gospodarczej i Monetarnej 11 czerwca 2007 r.,

<http://www.ecb.eu/press/tvservices/parliament/html/index.en.html>

¹⁴ Lista biur zamieszczona:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/nearYou.do?language=EN>

karze zachęceni są także do udziału w posiedzeniach plenarnych Parlamentu w Strasburgu i Brukseli. Organizowane są dla nich seminaria poświęcone wybranym zagadnieniom.

Nowością roku 2007 jest organizacja Europejskich Dni Młodych Dziennikarzy.¹⁵ Ta nowa inicjatywa ma na celu zwrócenie uwagi dziennikarzy rozpoczynających karierę zawodową na tematykę integracji europejskiej. W jej ramach 270 młodych dziennikarzy odwiedziło w czerwcu Parlament Europejski i uczestniczyło w przygotowaniu materiałów dla prasy, radia i telewizji na zadane tematy.

Służby prasowe i audiowizualne Rady Unii Europejskiej i Rady Europejskiej

Rola telewizji i służb prasowych w przypadku Rady Unii Europejskiej jest nie do przecenienia. Należy pamiętać, że z małymi wyjątkami posiedzenia Rady Unii Europejskiej są niejawne. O jej pracach można wnioskować jedynie z porządków obrad, protokołów spotkań i konferencji prasowych, które następują po zakończeniu kolejnego posiedzenia.

Służby prasowe Rady Unii Europejskiej odzwierciedlają strukturę tej instytucji. Każdy skład Rady ma swojego rzecznika prasowego, ich znaczenie jest jednak drugorzędne, ponieważ nie zostali uprawnieni do wyrażania oficjalnego stanowiska Rady. Konferencje prasowe prowadzone są najczęściej przez przewodniczącego Rady (ministra państwa przewodniczącego temu organowi). Nie należy jednak zapominać o tym, że w jej skład wchodzi przedstawiciele rządów państw członkowskich, którzy – niezależnie od przewodniczącego – mają prawo rozmawiać z mediami. Dlatego każde spotkanie Rady może się kończyć zarówno jej konferencją prasową, jak konferencjami prasowymi przedstawicieli państw członkowskich. Sekretariat Generalny Rady ma odrębnego rzecznika prasowego, który legitymuje się uprawnieniami do oficjalnego wypowiedzenia się w imieniu tej instytucji.

Konferencje prasowe Rady Unii Europejskiej nie odbywają się regularnie. Są organizowane wtedy, gdy istnieje taka potrzeba, czyli najczęściej po spotkaniu członków Rady lub po spotkaniu w sprawach związanych z polityką zagraniczną, w których stroną mogą być rada stowarzyszenia lub przedstawiciele państw trzecich.

¹⁵ <http://www.youthmediadays.eu>

W tym ostatnim przypadku w konferencjach prasowych biorą udział obie strony rozmów. Specjalne konferencje prasowe organizuje się w związku z przejęciem przewodnictwa w Radzie. Każde państwo członkowskie przewodniczące Unii na konferencjach prasowych przedstawia priorytety swojej prezydencji oraz program działań. Spotkanie z mediami następuje również zwykle po wydarzeniu o doniosłym znaczeniu, np. w związku z rozpoczęciem konferencji międzyrządowej.

Wszystkie rodzaje konferencji prasowych Rady transmitowane są na żywo lub odtwarzane z pewnym opóźnieniem w Europe by Satellite. Za pośrednictwem EbS można obejrzeć przekaz audiowizualny lub odsłuchać nagranie dźwiękowe (pliki w formacie MP3). Niestety EbS nie zawsze podaje odniesienia do komunikatów prasowych związanych z danym wydarzeniem. Tych informacji należy szukać w bazie Rapid lub na stronie internetowej Rady.¹⁶ Komunikaty prasowe na wspomnianej stronie uszeregowane są według składów obradującej Rady. Oddzielnie przedstawia się komunikaty prasowe jej sekretarza generalnego i wysokiego przedstawiciela ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, oświadczenia związane ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, materiały informacyjne dotyczące europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz komunikaty prasowe związane ze stosunkami z państwami trzecimi. Do przeszukiwania ogromnej liczby komunikatów wydawanych przez Radę służy specjalna wyszukiwarka. Dla przedstawicieli mediów przygotowywane są również informacje wprowadzające (background notes) dotyczące nadchodzących spotkań Rady.¹⁷

Jednym z najważniejszych zadań służb audiowizualnych Rady Unii Europejskiej jest przygotowanie transmisji z jej obrad otwartych dla publiczności oraz debat jawnych. Przedstawienie przebiegu niektórych posiedzeń Rady zostało po raz pierwszy zalecone przez Radę Europejską w 1992 r. w związku z kłopotami z ratyfikacją Traktatu z Maastricht. Jawność obrad Rady jest jednym z najważniejszych osiągnięć w batalii o większą przejrzystość prac głównych instytucji unijnych. Obecnie jawne są niektóre debaty dotyczące aktów prawnych uchwalanych w procedurze współdecydowania oraz pierwszych obrad Rady w sprawie ważnych wniosków legisla-

¹⁶ http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?id=339&lang=EN&mode=g

¹⁷ http://www.consilium.europa.eu/cms3_applications/applications/newsRoom/loadBook.asp?BID=104&LANG=1&cmsid=364

cyjnych, a także część debat nad kierunkami prowadzonej polityki. Jawne mogą być również posiedzenia dotyczące ważnych zagadnień mających wpływ na interesy Unii i jej obywateli. Każda prezydencja ustala harmonogram obrad, które są transmitowane za pomocą środków audiowizualnych.¹⁸ Niestety obrady te nie są transmitowane przez EbS. Informacja o bieżących i ostatnich transmisjach zamieszczana jest na stronie internetowej Rady.¹⁹ Na stronie tej zarchiwizowano nagrania obrad Rady od grudnia 2006 r. Są tam również dostępne nagrania konferencji prasowych Rady i inne materiały audiowizualne związane z jej działalnością. Razem z nagraniami Rady Unii Europejskiej zamieszczane są nagrania związane ze spotkaniami Rady Europejskiej. Do ich przeszukiwania służy niewielka baza danych, która niestety nie ma zbyt wielu narzędzi wyszukiwawczych.

W przypadku Rady Europejskiej unijne służby prasowe organizują konferencję prasową, na której przedstawiane są ogólnie wyniki spotkań Rady, jednak nie mniejsze znaczenie mają narodowe konferencje prasowe przeprowadzane z udziałem szefów rządów państw członkowskich, którzy wyrażają na nich własne stanowisko w sprawie osiągnięć danego szczytu. Transmisja z tej pierwszej konferencji prasowej emitowana jest w EbS i udostępniana na stronie Rady Unii Europejskiej. Niestety praktyka ta nie dotyczy krajowych konferencji prasowych.

Służby prasowe Trybunału Sprawiedliwości

Trybunał Sprawiedliwości w ramach swojej administracji posiada Wydział ds. Kontaktów z Mediami i Informacji, nie pełni on jednak funkcji biura rzecznika prasowego. Trybunał wypowiada się zawsze osobiście w formie wyroków lub postanowień. W przypadku dużego zainteresowania mediów jakąś sprawą sądową w dniu ogłoszenia wyroku wydział wydaje komunikat prasowy, w którym wyjaśnia istotę podjętych decyzji. Komunikaty te rozsyłane są pocztą elektroniczną zainteresowanym osobom, udostępniane na stronie internetowej,²⁰ jak również można je odnaleźć w bazie Rapid (ozna-

¹⁸ Por.: art. 8 regulaminu wewnętrznego Rady (Decyzja Rady z 15 września 2006 r. w sprawie przyjęcia regulaminu wewnętrznego Rady (2006/683/WE, Euratom), O.J., L 285, 16.10.2006, s.47-71).

¹⁹ http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?id=1103&lang=PL

²⁰ <http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/index.htm>

czenie CJE). Komunikaty prasowe są także wydawane z okazji oficjalnych wizyt sędziów w państwach członkowskich. Dla prasy przygotowywany jest „Kalendarz Tygodniowy” zawierający informacje o rozprawach, które będą miały miejsce w ciągu nadchodzących trzech tygodni.

Trybunał Sprawiedliwości dopuszcza filmowanie tej części posiedzenia sądowego, na której ogłaszany jest wyrok lub odczytywana opinia rzecznika generalnego. Jednak jedynie wydanie wyroku o wyjątkowym znaczeniu jest transmitowane przez EbS.

Służby prasowe Trybunału Obrachunkowego

Trybunał Obrachunkowy w kontaktach z mediami ogranicza się do wydawania komunikatów prasowych najczęściej związanych z ogłoszeniem kolejnego raportu. Wyjątkowo jego raporty mogą być prezentowane także na konferencjach prasowych organizowanych w budynku Parlamentu Europejskiego. Komunikaty prasowe zamieszczane są na stronie internetowej²¹ i w bazie Rapid.

Europe by Satellite i EuroNews

Próby utworzenia paneuropejskiej telewizji były podejmowane wielokrotnie. Przede wszystkim dominowała chęć zdobycia szerokiego rynku odbiorców, co jednocześnie przyciągnęłoby wielu zasobnych reklamodawców. Realizacja pomysłu okazała się jednak bardzo trudna ze względu na różnice w upodobaniach widzów z poszczególnych państw. Do problemu lingwistycznego należy dodać różnorodne tradycje rozrywki, przekazywania wiadomości, narodowych dyscyplin sportowych. Te i inne czynniki powodowały, że podejmowane po drugiej wojnie światowej próby stworzenia ogólnoeuropejskiej telewizji kończyły się szybko bankructwem lub zawieszeniem działalności. Dopiero dwie inicjatywy Europejskiej Unii Nadawców – EuroSport i EuroNews – zyskały taką popularność, że znaleźli się inwestorzy i reklamodawcy zainteresowani ich finansowaniem. EuroSport jest kanałem poświęconym wydarzeniom sportowym w Europie i na świecie, natomiast EuroNews – informacyjnym, relacjonującym najważniejsze wydarzenia z Europy i ze świata, sporo uwagi poświęca również sprawom Unii Europejskiej. Dzięki technologii telewizji satelitarnej do jednego przekazu

²¹ http://www.eca.europa.eu/press/press_release/press_release_index_pl.htm

wizualnego EuroNews i EuroSport dołączanych jest kilka lub kilkanaście różnych wersji językowych komentarza dźwiękowego, co umożliwia odbiór tego samego materiału filmowego przez wiele grup językowych. EuroNews nadaje także programy bez narracji (opatrzone napisem „*No comments*”), przekazujące jedynie informacje wizualne.

Unia Europejska, świadoma problemów z uruchomieniem ogólnoeuropejskiego kanału telewizyjnego, nigdy nie aspirowała do utworzenia własnej telewizji, która dotarłaby do większości jej obywateli. Zdając sobie jednak sprawę, że obecność w mediach tematyki unijnej jest kluczową sprawą dla jej polityki informacyjnej, Komisja Europejska w 1992 r. zdecydowała się na podpisanie kontraktu z Europejską Unią Nadawców dotyczącego emisji telewizyjnego kanału informacyjnego – EuroNews. Decyzja ta okazała się przykładem udanego outsourcingu. Po 10 latach współpraca z EuroNews została poddana gruntownej ocenie, w wyniku której stwierdzono, że działalność stacji w pełni odpowiada polityce audiowizualnej Unii Europejskiej.²²

W dwa lata od emisji pierwszego programu EuroNews Unia Europejska uruchomiła własną stację nadawczą Europe by Satellite (EbS). Podstawowa różnica między EuroNews a EbS polega na tym, że EuroNews kieruje swój przekaz przede wszystkim do końcowego odbiorcy, natomiast EbS emitowana jest głównie z myślą o mediach i ma stanowić dla nich materiał bazowy do opracowania własnych programów informacyjnych, dokumentalnych czy rozrywkowych. EuroNews bardzo często korzysta z materiałów dostarczanych przez EbS. Chociaż zakresy ich działania mają styczne punkty, w zasadzie każda z tych telewizji realizuje inne cele unijnej polityki audiowizualnej.

Z przeglądu wykorzystania EbS przez instytucje unijne wynika, że jedynie trzy główne instytucje – Komisja, Parlament i Rada – w znacznym stopniu wykorzystują EbS do promocji swojej działalności. Dla pozostałych instytucji, organów i agencji EbS ma znaczenie marginalne.²³ Każda z wymienionych instytucji wykorzystuje EbS inaczej, co jest uwarunkowane organizacją ich pracy. Najpeł-

²² *Evaluation of Conventions and co-financing projects with Euronews in the period 1993 – 2003*, 2004.

²³ Warto odnotować, że w EbS co miesiąc transmitowane są również konferencje prasowe prezesa Europejskiego Banku Centralnego, a raz na kwartał – fragmenty posiedzeń plenarnych Komitetu Regionów.

niej wykorzystuje ją Parlament Europejski, transmitując swoje obrady plenarne. Uzupełnieniem są relacje z konferencji prasowych, jak również programy podsumowujące okresowo prace Parlamentu (EP Highlights). W przypadku tej instytucji mamy więc do czynienia z emisją zarówno informacji pierwotnej, jak i przetworzonej. W niedostateczny sposób EbS wykorzystuje Rada Unii Europejskiej, która ogranicza się do transmisji konferencji prasowych. Nieemitowanie w EbS obrad otwartych dla publiczności i jawnych debat stanowi niewątpliwie lukę w polityce informacyjnej Rady. Znaczenie informacyjne tego typu programów jest porównywalne z wagą transmisji obrad Parlamentu. Co prawda każdy może się zapoznać z treścią wspomnianych debat w Internecie, jednak ich dodatkowa promocja i opracowanie informacyjne w EbS przyczyniłyby się do większego zrozumienia działań Rady. Zaniedbanie na tym polu można tłumaczyć jedynie niechęcią i oporem Rady w ujawnianiu swoich prac wewnętrznych.²⁴

Komisja Europejska, podobnie jak Rada Unii Europejskiej, wykorzystuje EbS jedynie do transmisji swoich konferencji prasowych. Nie jest ona jednak, w przeciwieństwie do Rady, zobowiązana do ujawniania przebiegu swoich obrad. Poza tym, będąc producentem EbS, Komisja stara się wyeksponować prace swoich komisarzy przy okazji prezentacji obrad innych instytucji (np. wystąpienia komisarzy w Parlamencie Europejskim są skrupulatnie odnotowywane). Jako ciekawostkę można również podać, że w niektórych przypadkach przy emisji programów o działalności innych instytucji unijnych (np. Parlamentu Europejskiego) do informacji o audycji dołączany jest link do dokumentów Komisji Europejskiej związanych z danym zagadnieniem.

Obok omówionych programów poświęconych działalności wybranych instytucji unijnych EbS emituje również wiadomości, infoclipy, stockshoty, VNR (Video News Release) i programy dokumentacyjne. Oprócz tego można w niej obejrzeć programy, które pozyskiwane są na zasadzie wymiany z innymi stacjami nadawczymi.

²⁴ Jawność obrad Rady była w 2003 r. przedmiotem skargi do europejskiego rzecznika praw obywatelskich. Rada długo uchylała się od transmisji swoich obrad. Rzecznik uznał, że stanowi to przykład złego administrowania ze strony Rady i wystosował do Parlamentu Europejskiego raport specjalny w tej sprawie (por.: Special Report from the European Ombudsman to the European Parliament following the draft recommendation to the Council of the European Union in complaint 2395/2003/GG, Strasbourg 2005, zamieszczony:

<http://www.euro-ombudsman.eu.int/special/pdf/en/032395.pdf>

Wiadomości nadawane w EbS odbiegają znacznie od zwykłych programów informacyjnych krajowych stacji nadawczych. Przede wszystkim tworzone są wyłącznie na podstawie programów i wydarzeń relacjonowanych wcześniej w EbS, z tego też względu stanowią jedynie przypomnienie o najważniejszych wydarzeniach bieżącego lub uprzedniego dnia czy tygodnia. Nie ma w nich prezentera, który relacjonowałby najnowsze doniesienia, ani jednego spójnego tekstu przekazującego komunikaty. Tematy wiadomości są podawane za pomocą tekstowych plansz, po nich zaś następuje fragment materiału filmowego emitowanego wcześniej w całości w EbS. Kolejny temat wiadomości to kolejna plansza informacyjna i kolejny wycinek z relacji o wydarzeniu. Jedyne dźwięki, jakie pojawia się w tym programie, pochodzą z materiału filmowego. Czasami wiadomości mają postać infoclipu, czyli surowego materiału filmowego bez tekstu. Infoclipy mogą stanowić filmowe tło do informacji o jakimś wydarzeniu. Wiadomości emitowane są zwykle pięć razy dziennie (o 8.00, 11.30, 14.30, 17.30 i o 19.00) w robocze dni tygodnia. W sobotę nadawane są tylko raz (retransmisja z piątku), natomiast w niedzielę w ogóle nie są emitowane. W dniach transmisji posiedzeń Parlamentu Europejskiego lub w przypadku innych wydarzeń, które relacjonowane są na żywo, godziny nadawania wiadomości oraz ich liczba może ulec zmianie. Pierwsze wiadomości najczęściej są retransmisją z dnia poprzedniego. Wiadomości mają również wydania specjalne. Bardzo często jako materiał filmowy w tych wydaniach pokazywane jest przybycie uczestników jakiegoś spotkania do budynku, w którym się ono odbędzie, oraz fragmenty kuluarowych rozmów w przerwie obrad lub zdjęcia z podpisywania ważnych dokumentów.

Wiadomości EbS dla zwykłych odbiorców są raczej mało atrakcyjne. Brak prezentera i jednego spójnego tekstu, który przedstawiałby pokazywany materiał filmowy, może zniechęcać do ich odbioru. Jeszcze raz należy podkreślić, że wiadomości są kierowane do stacji nadawczych, które mogą ich użyć we własnych programach. Wiadomości w formie infoclipów stanowią materiał filmowy do wykorzystania przez inne stacje nadawcze, można bowiem do niego dołączyć dowolny komentarz dźwiękowy. Podobną rolę jak infoclipy spełniają emitowane w EbS stockshoty. Jest to materiał filmowy bez mówionego tekstu obrazujący pewne idee, ale niezwiązany wyłącznie z jednym wydarzeniem. Stockshoty są wykorzystywane jako tło do wielu programów (np. krótka migawka z podpisania Traktatów Rzymskich jako standardowe tło do wszystkich programów,

w których mowa o historii integracji europejskiej). Przykładem stockshotu może być „IGC: history 1955–2007” (historia konferencji międzyrządowych). Infoclipy i shockshoty opisywane są w EbS bardzo starannie. Do każdego materiału filmowego dołączana jest metryczka, w której opisano temat i wymieniono listę ujęć, jakie pojawiają się na ekranie (z uwzględnieniem czasu trwania). Stanowi to wydatną pomoc dla dziennikarzy, którzy nie muszą oglądać całego materiału filmowego, żeby wybrać ciekawy dla siebie fragment.

Innym materiałem, który jednak dość rzadko gości na antenie EbS, są Documentaries & VNR. Jest to rodzaj programów dokumentalnych, w których promuje się lub wyjaśnia bieżące zagadnienia integracji europejskiej (np. kwestię cen telefonii komórkowej w przypadku połączeń międzynarodowych). Najczęściej są to krótkie filmy z własnym komentarzem słownym lub ze zmontowanymi wypowiedziami różnych osób. Czasami przyjmują postać filmów animowanych.

Oddzielną kategorię programów emitowanych na antenie EbS stanowią audycje innych stacji nadawczych, które pozyskiwane są na drodze wymiany. Mogą być one wykorzystywane przez media na zasadach ustalonych przez stacje źródłowe. Programy te wypełniają czas pomiędzy stałymi programami EbS. Są one zazwyczaj powtarzane kilka razy. W EbS można obejrzeć programy South East Europe TV, Associated Press Television News oraz ESA Television (ESA – Europejska Agencja Przestrzeni Kosmicznej).

W sobotę program EbS jest bardzo ograniczony, tj. emitowane są jedynie wiadomości oraz ewentualnie powtórzenia programów pochodzących z wymiany z innymi stacjami nadawczymi. W niedzielę natomiast nadawane są najciekawsze programy mijającego tygodnia.

Służby audiowizualne Komisji Europejskiej tworzą również bibliotekę medialną infoclipów, stockshotów, VNR, nagrań dźwiękowych i zdjęć. Dzięki temu można korzystać z nich niezależnie od ich emisji na antenie.²⁵ Internetowa wersja EbS zapewnia subskrypcję wszystkich nowych materiałów pojawiających się w tych działach (usługa dostępna jako kanał RSS). Możliwa jest również subskrypcja nagrania dźwiękowego codziennej konferencji prasowej rzeczników prasowych Komisji Europejskiej (usługa dostępna jako podcast).

²⁵ http://ec.europa.eu/avservices/video/video_prod_en.cfm?type=shot_info

Europe by Satellite jest obecnie udostępniana w dwóch trybach: jako niekodowana telewizja satelitarna²⁶ oraz jako telewizja odbierana przez Internet. Telewizję satelitarną można obejrzeć w całej Europie, w Afryce Północnej, na wschodnim wybrzeżu Ameryki Północnej oraz w Ameryce Łacińskiej. Ostatnia zmiana satelity²⁷ wykorzystywanego do przekazu EbS spowodowała, że w południowo-wschodniej Europie odbiór tej telewizji wymaga instalacji większego talerza anteny satelitarnej. Ta niedogodność była przedmiotem interpelacji poselskich w Parlamencie Europejskim. EbS przez Internet odbierana jest na całym świecie.

Rapid

Baza Rapid jest jedną z najstarszych baz danych Unii Europejskiej. Nie była ona przez ostatnie lata poddawana istotnym zmianom, co świadczy o tym, że od początku była dobrze pomyślana i trafiała w zapotrzebowanie użytkowników. Baza, podobnie jak EbS, pełni funkcję serwisu informacyjnego Unii Europejskiej, chociaż wyraźnie daje się odczuć, że jest administrowana przez Komisję Europejską, ponieważ prace tej instytucji odzwierciedla najwierniej. Najstarsze komunikaty pochodzą z 1985 r. Narzędzia wyszukiwawcze są bardzo proste w obsłudze i w zupełności wystarczają do poruszania się po zawartości bazy.

Rapid przez wiele lat stanowił podstawowe źródło informacji dla dziennikarzy zainteresowanych unijnymi konferencjami prasowymi, którzy nie mogli być na nich obecni. Dostępne już po paru godzinach teksty komunikatów stanowiły największą wartość bazy. Dopiero pojawienie się EbS zachwiało nieco pozycją Rapidu, ponieważ dzisiaj można całe konferencje prasowe wraz z towarzyszącymi im pytaniami dziennikarzy obejrzeć na żywo. Przebieg konferencji prasowych rzadko sprowadza się do odczytania komunikatu prasowego, dlatego podstawowe zadanie Rapidu – dostarczanie tekstów komunikatów prasowych – nadal jest aktualne. Rapid i EbS są wspólnym przykładem systemów wzajemnie się uzupełniających.

²⁶ Szczegółowe wymagania dotyczące odbioru przekazu satelitarnego zamieszczone: http://ec.europa.eu/avservices/ebs/satellite_en.cfm

²⁷ Od 1 marca 2007 r. EbS transmitowana jest przez szwedzkiego satelitę Astra Sirius.

Języki przekazu

Oddzielnego komentarza wymaga kwestia językowa prac oddziałów prasowych i audiowizualnych instytucji unijnych. Chodzi tu przede wszystkim o to, w jakich językach prezentowane są rezultaty pracy tych jednostek. Konferencje prasowe Komisji Europejskiej odbywają się tylko w dwóch językach: angielskim i francuskim (prowadzone są w jednym języku, ale zapewnia się tłumaczenie symultaniczne na drugi). Wyjątek stanowią środowowe konferencje prasowe, po spotkaniu komisarzy, które tłumaczone są symultanicznie na wszystkie języki urzędowe Unii Europejskiej (obecnie 23).

Komunikaty przygotowywane przez Komisję dla prasy i udostępniane w bazie Rapid najczęściej sporządza się w trzech językach: angielskim, francuskim i niemieckim, czasami także w językach państw, których komunikat szczególnie dotyczy. Zdarzają się jednak i takie przypadki, że komunikat jest przygotowany tylko w jednym języku (najczęściej po angielsku). Zdecydowana mniejszość komunikatów prasowych Komisji Europejskiej dostępna jest we wszystkich językach urzędowych. Wideoklipy zamieszczane w EUtube opracowywane są w trzech językach (angielskim, niemieckim i francuskim), lecz nie zawsze każdy ma wszystkie trzy wersje językowe.

Konferencje prasowe Parlamentu Europejskiego emituje się w trzech językach (angielskim, francuskim i niemieckim). W tej samej konfiguracji językowej wydawane są komunikaty prasowe przewodniczącego Parlamentu. Podobnie – komunikaty grup politycznych, które sporządzane są w bardzo ograniczonej liczbie wersji językowych, zwykle nieprzekraczającej czterech. Posiedzenia plenarne Parlamentu transmitowane przez EbS tłumaczy się na wszystkie języki urzędowe Unii Europejskiej.

Wypowiedzi przedstawicieli Rady na jej konferencjach prasowych prowadzone są najczęściej w języku ojczystym osoby, która się wypowiada. Ponieważ zwykle konferencje prowadzi minister państwa, które przewodniczy Unii Europejskiej, najczęściej są one prowadzone w tym języku. Jeżeli głos zabiera inna osoba, może wybrać jeden z języków urzędowych Unii. Wszystkie wypowiedzi tłumaczy się symultanicznie na trzy języki: angielski, francuski i niemiecki. Komunikaty prasowe Rady przygotowywane są w bardzo różnych konfiguracjach językowych. Najczęściej powtarzają się angielski i francuski. Większość komunikatów prezydencji i konkluzje z jej szczytów dostępne są we wszystkich językach urzędowych.

Językiem roboczym Trybunału Sprawiedliwości jest francuski. W tym właśnie języku można przeczytać wszystkie komunikaty prasowe tej instytucji. Są one także tłumaczone na inne języki urzędowe, ale rzadko zdarza się, że na wszystkie 23. Najczęściej mają kilkanaście wersji, a służby ds. kontaktów z mediami decydują, jakie są to wersje.

Komunikaty prasowe Trybunału Obrachunkowego, związane z wydaniem przez tę instytucję kolejnego raportu, publikuje się we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej, natomiast komunikaty przygotowywane na konferencję prasową związaną np. z wydaniem raportu – w ograniczonej liczbie wersji. Podobnie jest z innymi komunikatami wydawanymi przez Trybunał.

EbS transmituje programy w językach, w jakich udostępnił je twórca programu. Z tego względu części programów można wysłuchać w dowolnym języku urzędowym Unii Europejskiej, części tylko w niektórych. W wersji internetowej i satelitarnej łatwo można zmienić kanał audio programu.

Jednym z warunków współfinansowania EuroNews przez Komisję Europejską było nadawanie tego programu informacyjnego w co najmniej pięciu językach urzędowych Unii Europejskiej. EuroNews nadaje swój program w 7 językach (angielskim, francuskim, niemieckim, hiszpańskim, włoskim, portugalskim i rosyjskim). W 2007 r. UE przeznaczyła dodatkowe środki na przygotowanie i emisję programów w innych językach (w tym nawet po arabsku).²⁸

Ograniczenie liczby języków, w jakich podaje się do publicznej wiadomości komunikaty oraz organizuje konferencje prasowe, świadczy o tym, że instytucje Unii Europejskiej traktują odmiennie ten rodzaj przekazu. Wiadomości przekazywane na konferencjach prasowych adresowane są bezpośrednio do przedstawicieli mediów, którzy przesyłają te wiadomości do swoich krajowych redakcji. Zakłada się, że do dziennikarzy należy przetłumaczenie informacji na język ojczysty. Pośrednio przekaz ten jednak kierowany jest do wszystkich obywateli Unii Europejskiej i dlatego należałoby oczekiwać respektowania zasady równości wszystkich języków urzędowych Unii. Niestety z przedstawionej analizy wynika, że tak nie jest.

²⁸ Décision de la Commission C(2007) 750 du 8 mars 2007 relative à l'adoption du programme de travail annuel en matière de subventions et de marches dans le domaine de la communication pour l'année 2007,

http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/prog2007_fr.pdf

Znaczenie służb prasowych i audiowizualnych w polityce informacyjnej UE

Zadaniem polityki informacyjnej jest jednak osiągnięcie stałej obecności problematyki unijnej w mediach, co w przypadku Unii Europejskiej nie jest zadaniem łatwym, bowiem oznacza dotarcie do 27 krajów z bardzo rozproszonym rynkiem mediów. Unia Europejska nie ma jednej centralnej jednostki, która koordynowałaby relacje poszczególnych instytucji z mediami. Główne instytucje unijne zorganizowały swoje aparaty medialne na różne sposoby. W przypadku Komisji mamy do czynienia z centralnie zorganizowaną obsługą medialną, koordynowaną przez nadrzędny organ – DG ds. Komunikacji. Parlament Europejski nie organizuje regularnych spotkań z mediami (z wyjątkiem dwóch konferencji prasowych poprzedzających jego comiesięczne posiedzenie), rozpraszając swój przekaz na wiele różnych źródeł. Brak jednego wyraźnego głosu, który reprezentowałby stanowisko Parlamentu przed mediami, powoduje, że dziennikarze wolą udać się na konferencje prasowe Komisji Europejskiej lub Rady. Krytycznej analizy działalności służb prasowych Parlamentu dokonał P.J.Anderson,²⁹ który wskazał słabości przekazu medialnego tej instytucji, m.in. nieprzygotowanie posłów do profesjonalnego pełnienia roli rzeczników Unii Europejskiej, obranie złej strategii kontaktów z prasą oraz konieczność przemieszczania się dziennikarzy śledzących prace Parlamentu ze Strasburga do Brukseli. Autor analizy sądzi także, że brak zdecydowanego i jasnego wizerunku Parlamentu Europejskiego w mediach jest jednym z powodów niskiej frekwencji w wyborach do niego.

Jeszcze inaczej do kontaktów z mediami podchodzi Rada Unii Europejskiej, dla której konferencje prasowe są główną formą informowania mediów, a za ich pośrednictwem także ogółu obywateli o swoich pracach. Działalność Rady przyciąga w szczególności uwagę dziennikarzy, bowiem to na jej forum zapadają główne decyzje. Rada nie musi więc zabiegać o zainteresowanie mediów i prowadzi politykę ograniczonego kontaktu, który wynika z ogólnej polityki zapewnienia jak najmniejszej ingerencji świata zewnętrznego w jej prace. Rola Rady w polityce informacyjnej Unii jest ogromna, traktuje ona jednak swoje zadania na tym polu po macoszemu,

²⁹ P.J.Anderson, *The great non-communicator? The mass communication deficit of the European Parliament and its Press Directorate*, „Journal of Common Market Studies” no. 5/2004, s.897-917.

ograniczając się do niezbędnych kontaktów z mediami i obywatelami. Przykładem takich działań jest brak starań o emisję na antenie EbS wszystkich obrad otwartych dla publiczności oraz debat jawnych. Dziennikarze skarżą się również na przypadki przerywania transmisji obrad Rady w sytuacjach, gdy debata między reprezentantami państw członkowskich staje się naprawdę interesująca.

Służby medialne trybunałów Sprawiedliwości i Obrachunkowego w zasadzie nie uczestniczą w tworzeniu unijnej polityki informacyjnej, ograniczając się do relacjonowania wydarzeń we własnej instytucji. Nie zabiegają również specjalnie o zainteresowanie mediów.

Bardzo duże znaczenie w polityce informacyjnej odgrywa Europe by Satellite. Po raz pierwszy w swojej historii Unia dopracowała się własnego stałego przekazu telewizyjnego. EbS w polityce informacyjnej pełni wielorakie funkcje. Przede wszystkim jest narzędziem współpracy ze stacjami telewizyjnymi i radiowymi, ponieważ jej programy mogą być przez nie swobodnie wykorzystywane (z podaniem źródła).³⁰ Po drugie, stanowi doskonałe narzędzie bezpośredniego informowania obywateli zwłaszcza o pracy instytucji, których obrady mogą być transmitowane na żywo. Po trzecie, dzięki EbS powstaje multimedialne archiwum Unii Europejskiej. Thierry Vissol w analizie³¹ kosztów i korzyści obecności problematyki europejskiej w telewizjach krajowych i ogólnoeuropejskich sugeruje przekształcenie EbS w niezależną agencję informacyjną. Byłoby to przedsięwzięcie bardzo ryzykowne, ponieważ trudno byłoby tej agencji bez angażowania wielkich środków finansowych zdobyć publiczność we wszystkich państwach członkowskich. EbS dotąd nie jest widoczna na rynku mediów europejskich, ponieważ w zasadzie stanowi jedynie źródło materiałów filmowych dla innych stacji nadawczych i jest wykorzystywana przez specjalistów zajmujących się integracją europejską, którzy stanowią bardzo nieliczne audytorium. Do tego należy dodać, że Unia Europejska współfinansuje już jedną niezależną agencję – EuroNews, i współpraca z nią przynosi wymierne korzyści.

Działając w warunkach ograniczonych zasobów finansowych, Unia Europejska musi wybierać, czy docierać do mediów ogólnoeu-

³⁰ Niestety nie są znane dokładne dane na temat zakresu wykorzystania EbS przez krajowe i ogólnoeuropejskie stacje nadawcze.

³¹ Th.Vissol, *Is there a case of an EU information television station?*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2006.

ropejskich czy do krajowych. Obecnie wygrywa pierwsza opcja ze względu na priorytet docierania do jak najszerszej widowni. Należy jednak podkreślić, że słabość unijnej polityki informacyjnej polega na tym, że nie potrafi przebić się ze swoim przekazem na rynku medialnym poszczególnych państw członkowskich. Trzeba przy tym pamiętać, że w każdym z tych krajów Unia ma dwie forpocztę: reprezentację Komisji Europejskiej i biuro informacyjne Parlamentu Europejskiego. Do podstawowych zadań tych biur należy kontakt z mediami, jednak obecny ich sposób działania jest zbyt pasywny. Powinny zjednoczyć siły i stać się centrum informacji medialnej o Unii dla danego kraju. Wymaga to jednak przeformułowania strategii medialnej Unii Europejskiej. Komisja Europejska zapowiedziała prezentację nowej strategii audiowizualnej na początek roku 2008.³²

Bibliografia

1. Anderson P.J., *The great non-communicator? The mass communication deficit of the European Parliament and its Press Directorate*, „Journal of Common Market Studies” no. 5/2004, s.897-917.
2. Casero A., *European-wide television and the construction of European identity. The case of Euronews* [online], „Formats” no. 3/2001, zamieszczony: http://www.iaa.upf.es/formats/formats3/cas_a.htm.
3. *Communicating Europe in partnership*, Brussels 3.10.2007, MEMO/07/395 [komunikat prasowy Komisji Europejskiej].
4. *Europe by Satellite belongs to the Citizens of Europe* [online], „New Europe: The European Weekly”, 17.02.2007, iss.717, zamieszczony: http://www.neurope.eu/view_news.php?id=70362
5. *Europe by Satellite Tenth Anniversary: Sharing the sights and sounds of Europe Institutions*, Brussels 25.11.2005, IP/05/1482 [komunikat prasowy Komisji Europejskiej].
6. *Europe, Parliament and the media*, ed. M.Bond, Federal Trust for Education and Research, London 2003.
7. Grabowska M., *Bazy składowe serwisu Eurobases: Info 92, ECLAS, ABEL, Rapid, Sesame, OIL*, „Przegląd Biblioteczny” nr 3-4/1995, s.305-323.

³² *Communicating Europe in partnership*, Brussels, 3.10.2007, MEMO/07/395 [komunikat prasowy Komisji Europejskiej].

8. *How should Europe be presented on television?*, „European Report”, 1.11.2000, s.1.
9. *Media guide – practical information* [online], [B.m.] 2007, zamieszczony:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/en-Media_Guide-July_2007.pdf
10. Vissol Th., *Is there a case of an EU information television station?*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2006.

Abstract

The role of press and audiovisual services of the Union's institutions in the EU information policy

The EU citizens mostly derive their knowledge on European integration issues from media. This naturally makes media environment the crucial target group of the EU information activities. This paper presents tasks and organisation of press and audiovisual services of the principal EU institutions (the European Commission, the European Parliament, the Council of the European Union and the European Council, as well as the Court of Justice and the Court of Auditors). Additionally, an issue of linguistics of these services activities is analysed. Particular attention is paid to Europe by Satellite, EuroNews and Rapid database, seen as examples of great improvement in these activities. The paper also points out weaknesses of this segment of the EU information policy, such as fragmentation of press services of the European Parliament, neglecting attitude of the Council of the European Union to openness of its debates and the lack of clear strategy of cooperation between representations of the European Commission and the information offices of the European Parliament in Member States.